

УДК 339.9:330.322(477)

Денисенко Віктор Сергійович

*кандидат фізико-математичних наук,
доцент,
доцент кафедри моделювання економіки
і бізнесу*

*Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького*
ORCID: 0000-0002-3476-6747

Денисенко Вікторія Олександрівна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки
та міжнародних економічних відносин
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького*
ORCID: 0000-0002-1029-1871

Опалько Вікторія Вікторівна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки
та міжнародних економічних відносин
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького*
ORCID: 0000-0002-0803-4040

Мельник Владислав Олександрович

*здобувач третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти — доктора філософії
кафедри економіки та міжнародних
економічних відносин
Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького*
ORCID: 0009-0002-2752-9476

<https://doi.org/10.25313/3083-7782-2026-5-74>

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ УКРАЇНИ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Анотація. Вступ. В умовах глобалізації світової економіки та посилення конкуренції за міжнародні інвестиційні ресурси формування сприятливого інвестиційного клімату набуває стратегічного значення для розвитку міжнародного бізнесу. Для України ця проблема є особливо актуальною в умовах воєнних викликів, необхідності післявоєнного відновлення економіки та залучення значних обсягів іноземного капіталу. Незважаючи на окремі позитивні тенденції макроекономічної стабілізації, інвестиційна активність залишається стриманою через високий рівень безпекових ризиків, інституційні обмеження та невизначеність економічних перспектив. За таких умов особливого значення набувають сучасні підходи до оцінювання, моделювання та прогнозування інвестиційного клімату, які дозволяють враховувати складний вплив економічних, інституційних і геополітичних факторів та підвищувати обґрунтованість управлінських рішень у сфері інвестиційної політики.

Мета. Метою дослідження є обґрунтування теоретичних засад формування інвестиційного клімату України, оцінювання його сучасного стану та визначення перспективних напрямів удосконалення інвестиційного середовища як чинника розвитку міжнародного бізнесу з урахуванням можливостей використання сучасних інструментів моделювання та прогнозування інвестиційних процесів.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) офіційні статистичні дані щодо показників інвестиційного клімату України у 2021–2024 рр.; 2) наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів з проблематики інвестиційного клімату, інвестиційної привабливості, міжнародного бізнесу та економічного прогнозування; 3) аналітичні матеріали міжнародних організацій, державних установ і бізнес-асоціацій щодо інвестиційної діяльності та післявоєнного відновлення економіки України. У процесі дослідження використано такі наукові методи: системного аналізу (при дослідженні взаємозв'язків між факторами формування інвестиційного клімату та розвитком міжнародного бізнесу); аналізу та синтезу (при узагальненні наукових підходів до оцінювання інвестиційної привабливості); статистичного аналізу (при оцінюванні динаміки основних індикаторів інвестиційного клімату України); порівняльного аналізу (при дослідженні тенденцій розвитку інвестиційного середовища та міжнародного досвіду); графічного моделювання (при побудові концептуальної моделі формування інвестиційного клімату та систематизації напрямів його поліпшення); теоретичного узагальнення (при обґрунтуванні перспектив використання інструментів економічного моделювання та прогнозування інвестиційних процесів).

Результати. У статті узагальнено теоретичні підходи до визначення сутності інвестиційного клімату та обґрунтовано його роль у розвитку міжнародного бізнесу. Проведено аналіз динаміки ключових показників інвестиційного клімату України у 2021–2024 рр., що дозволило виявити вплив воєнно-економічних ризиків на інвестиційну активність та встановити наявність дисбалансу між макроекономічною стабілізацією і темпами відновлення інвестиційної

Copyright © The Author(s).

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

привабливості. Розроблено концептуальну модель формування інвестиційного клімату України, яка систематизує фактори впливу на макро-, мезо- та мікроекономічному рівнях. Систематизовано основні напрями поліпшення інвестиційного середовища та узагальнено міжнародний досвід використання економіко-математичних моделей, сценарного аналізу, композитних індексів і цифрових аналітичних платформ для оцінювання та прогнозування інвестиційних процесів. Обґрунтовано доцільність ширшого впровадження в Україні сучасних інструментів моделювання та прогнозування як основи формування проактивної державної інвестиційної політики.

Перспективи. Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням інтегрованих моделей оцінювання та прогнозування інвестиційного клімату України з урахуванням економічних, інституційних і безпекових факторів. Особливий науковий інтерес становить формування композитних індексів інвестиційної привабливості, застосування сценарного аналізу, методів штучного інтелекту та Big Data-аналітики для прогнозування інвестиційної активності, а також оцінювання впливу міжнародної фінансової підтримки та програм страхування воєнних ризиків на розвиток міжнародного бізнесу в умовах післявоєнної реконструкції економіки України.

Ключові слова: інвестиційний клімат, міжнародний бізнес, прямі іноземні інвестиції, інвестиційна привабливість, моделювання, прогнозування, інвестиційна політика, воєнні ризики, післявоєнне відновлення, економічний розвиток.

Постановка проблеми. У сучасних умовах глобалізації світової економіки та посилення міжнародної конкуренції за інвестиційні ресурси формування сприятливого інвестиційного клімату є одним із ключових чинників розвитку міжнародного бізнесу. Для України ця проблема набуває особливої актуальності в умовах воєнних викликів, економічної нестабільності та необхідності післявоєнного відновлення національної економіки. Залучення іноземних інвестицій розглядається не лише як джерело фінансових ресурсів, а й як важливий механізм інтеграції держави у світовий економічний простір, підвищення конкурентоспроможності підприємств та впровадження сучасних технологій і управлінських практик.

Незважаючи на значний інвестиційний потенціал України, на інвестиційну активність негативно впливають низка факторів, серед яких воєнні ризики, нестабільність регуляторного середовища, недостатній рівень захисту прав інвесторів, корупційні прояви та інституційні обмеження. За таких умов особливої ваги набуває пошук ефективних напрямів удосконалення інвестиційного клімату, здатних забезпечити зростання довіри міжнародних інвесторів та створити сприятливі умови для розвитку міжнародного бізнесу.

Традиційні підходи до оцінювання інвестиційної привабливості переважно ґрунтуються на аналізі макроекономічних показників та обсягів іноземних інвестицій. Водночас сучасні умови вимагають комплексного врахування економічних, правових, інституційних та геополітичних факторів, що визначають можливості функціонування міжнародного бізнесу в Україні. Практична значущість дослідження полягає у визначенні пріоритетних напрямів удосконалення інвестиційного клімату України, реалізація яких сприятиме активізації міжнародної інвестиційної діяльності, підвищенню конкурентоспроможності національної економіки та створенню передумов для сталого розвитку міжнародного бізнесу в умовах післявоєнного відновлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика формування сприятливого інвестиційного клімату та його впливу на розвиток міжнародного бізнесу перебуває в центрі уваги як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. В умовах глобалізації економіки інвестиційна привабливість країни розглядається як один із ключових чинників залучення міжнародного капіталу, підвищення конкурентоспроможності національної економіки та інтеграції у світові господарські процеси.

Теоретичні засади впливу іноземного інвестування на розвиток міжнародного бізнесу були закладені у працях таких зарубіжних учених, як Дж. Даннінг [1, с. 68], котрий розробив еkleктичну парадигму міжнародного виробництва (OLI-парадигму), а також П. Баклі та М. Кессон [2, с. 85], які досліджували теорію інтерналізації та закономірності міжнародного руху капіталу. Значний внесок у вивчення взаємозв'язку між інвестиційним середовищем і діяльністю транснаціональних корпорацій зробили М. Портер [3, с. 56], П. Кругман [4, с. 126] та Дж. Стігліц [5, с. 193].

Серед українських учених питання інвестиційного клімату, інвестиційної привабливості та міжнародного бізнесу досліджували А. Пересада [6, с. 96], С. Петько [7, с. 11], В. Геєць [8, с. 11], О. Амоша [9, с. 173] та інші. У їхніх працях обґрунтовано роль інвестицій у забезпеченні економічного зростання, визначено фактори інвестиційної привабливості держави та запропоновано напрями вдосконалення державної інвестиційної політики.

Водночас сучасні умови воєнних викликів, необхідність післявоєнного відновлення економіки та активізації міжнародного бізнесу зумовлюють потребу в подальшому дослідженні механізмів покращення інвестиційного клімату України. Незважаючи на значний науковий доробок, недостатньо уваги приділено комплексному аналізу інвестиційного клімату як чинника розвитку міжнародного бізнесу в умовах воєнних ризиків та повоєнної реконструкції. Це визначає актуальність подальших наукових досліджень у зазначеному напрямі.

Метою статті є обґрунтування теоретичних засад та розроблення практичних рекомендацій щодо удосконалення інвестиційного клімату України як важливого чинника розвитку міжнародного бізнесу в умовах сучасних економічних викликів та післявоєнного відновлення.

Матеріали і методи. Матеріалами дослідження є: 1) офіційні статистичні дані щодо динаміки показників інвестиційного клімату України у 2021–2024 рр.; 2) наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів з проблематики інвестиційного клімату, інвестиційної привабливості та розвитку міжнародного бізнесу; 3) аналітичні матеріали міжнародних організацій, державних установ та бізнес-асоціацій щодо інвестиційної діяльності, економічного розвитку та післявоєнного відновлення України. У процесі дослідження використано такі наукові методи: системного аналізу (при дослідженні взаємозв'язків між факторами формування інвестиційного клімату та розвитку міжнародного бізнесу); аналізу та синтезу (при узагальненні теоретичних підходів до визначення сутності інвестиційного клімату та систематизації чинників його формування); статистичного аналізу (при оцінюванні динаміки основних показників інвестиційного клімату України); порівняльного аналізу (при дослідженні змін інвестиційної привабливості в умовах воєнних викликів та післявоєнного відновлення); графічного моделювання (при побудові концептуальної моделі формування інвестиційного клімату та систематизації напрямів його поліпшення); теоретичного узагальнення (при формуванні висновків та обґрунтуванні пріоритетних напрямів удосконалення інвестиційного клімату України).

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах посилення глобалізаційних процесів та зростання конкуренції за міжнародні інвестиційні ресурси особливого значення набуває формування сприятливого інвестиційного клімату. Саме рівень інвестиційної привабливості країни значною мірою визначає її здатність залучати іноземний капітал, забезпечувати економічне зростання, модернізувати виробництво та інтегруватися у світовий економічний простір. Для країн, що перебувають на етапі структурних трансформацій та післявоєнного відновлення, інвестиційний клімат стає одним із ключових чинників забезпечення довгострокового соціально-економічного розвитку.

У науковій літературі поняття «інвестиційний клімат» розглядається як комплексна характеристика економічних, політичних, правових, інституційних та соціальних умов, що впливають на прийняття інвестиційних рішень [10–14]. Узагальнюючи наукові підходи до трактування цієї категорії, у межах даного дослідження інвестиційний клімат пропонується розглядати як сукупність умов і факторів, що формують рівень інвестиційної привабливості держави та визначають можливості залучення внутрішніх і зовнішніх інвестиційних ресурсів для розвитку міжнародного бізнесу.

Формування сприятливого інвестиційного клімату є важливою передумовою активізації міжнародної інвестиційної діяльності, розширення присутності транснаціональних компаній, розвитку зовнішньоекономічних зв'язків та підвищення конкурентоспроможності національної економіки. У сучасних умовах воєнних викликів та необхідності післявоєнного відновлення України питання вдосконалення інвестиційного клімату набувають особливої актуальності та потребують комплексного наукового обґрунтування.

Оцінювання інвестиційного клімату країни потребує використання системи кількісних показників, які дозволяють комплексно охарактеризувати рівень інвестиційної привабливості та визначити тенденції її розвитку. На нашу думку, до ключових індикаторів належать обсяги прямих іноземних інвестицій, динаміка валового внутрішнього продукту, рівень інфляції, стан міжнародних резервів та оцінки інвестиційного середовища з боку представників бізнесу. Аналіз зазначених показників дає змогу оцінити поточний стан інвестиційного клімату України та виявити основні фактори, що впливають на розвиток міжнародного бізнесу в сучасних умовах. З метою оцінювання динаміки інвестиційного клімату України проаналізуємо ключові показники за 2021–2024 рр., які наведено в табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка ключових індикаторів інвестиційного клімату України у 2021–2024 рр.

Показник	2021	2022	2023	2024
Прямі іноземні інвестиції (ПІІ), млрд. дол. США	6,7	1,2	4,2	3,3
Темп зростання реального ВВП, %	3,4	-28,8	5,3	3,0–3,7
Рівень інфляції (грудень до грудня попереднього року), %	10,0	26,6	5,1	8,2–8,5
Індекс інвестиційної привабливості ЄБА (1–5 балів)	2,84	2,48	2,44	2,49
Міжнародні резерви України, млрд. дол. США	30,9	28,5	40,5	43,8

Джерело: складено авторами на основі даних [15–16]

Аналіз наведених у таблиці даних свідчить, що інвестиційний клімат України у 2021–2024 рр. перебував під визначальним впливом воєнно-економічних шоків, які спричинили різку трансформацію інвестиційних процесів. Найбільш критичні зміни спостерігалися у 2022 р., коли повномасштабне вторгнення призвело

до обвалу ділової активності, скорочення обсягів прямих іноземних інвестицій та значного падіння ВВП. Це є прямим наслідком зростання безпекових ризиків, порушення логістичних ланцюгів та зниження довіри іноземних інвесторів до короткострокових перспектив української економіки.

У 2023–2024 рр. простежується поступова адаптація економічної системи до умов підвищеної невизначеності, що проявляється у частковому відновленні макроекономічної стабільності та зростанні окремих інвестиційних показників. Зокрема, відновлення темпів зростання ВВП та збільшення міжнародних резервів свідчать про зміцнення зовнішньої стійкості економіки, однак ці процеси не супроводжуються пропорційним покращенням інвестиційної привабливості.

Незважаючи на певні позитивні макроекономічні зрушення, значення Індексу інвестиційної привабливості Європейської Бізнес Асоціації залишається стабільно нижчим за середній рівень, що вказує на збереження системних інституційних бар'єрів. Йдеться насамперед про високий рівень ризиків ведення бізнесу, недостатню передбачуваність регуляторного середовища та обмежену ефективність механізмів захисту інвесторів.

Таким чином, виявлена динаміка свідчить, що відновлення інвестиційного клімату України має асиметричний характер: макроекономічна стабілізація випереджає інституційне відновлення, що обмежує потенціал активізації міжнародного бізнесу. Це обґрунтовує необхідність не лише економічних стимулів, а й системного інституційного реформування для забезпечення стійкого припливу іноземного капіталу.

Виявлені тенденції засвідчують, що інвестиційний клімат України формується під впливом багаторівневої системи взаємопов'язаних факторів, які охоплюють макроекономічні, інституційні та мікроекономічні умови функціонування економіки. У цьому контексті особливого значення набуває систематизація ключових детермінант інвестиційної привабливості, що дозволяє більш комплексно оцінити чинники розвитку міжнародного бізнесу.

З огляду на це, доцільним є узагальнення основних факторів формування інвестиційного клімату України у вигляді концептуальної моделі, яка відображає їх ієрархічну структуру та взаємозв'язки між рівнями впливу (рис. 1).

Представлена концептуальна модель дозволяє систематизувати ключові фактори формування інвестиційного клімату України та виокремити три взаємопов'язані рівні впливу: макроекономічний, мезоекономічний та мікроекономічний. Макрорівень визначає базові умови функціонування економіки, включаючи політичну стабільність, рівень безпекових ризиків та якість інституційного середовища. Мезорівень характеризує регіональні особливості інвестиційної привабливості, тоді як мікрорівень відображає здатність суб'єктів господарювання до залучення та ефективного використання інвестиційних ресурсів.

Взаємодія зазначених рівнів формує інтегральний інвестиційний клімат держави, який безпосередньо впливає на обсяги залучення іноземного капіталу та розвиток міжнародного бізнесу в Україні.

У сучасних умовах формування сприятливого інвестиційного клімату в Україні потребує комплексного підходу, оскільки на нього одночасно впливають як макроекономічні, так і інституційні та безпекові чинники. Військові дії, нестабільність нормативно-правового середовища, корупційні ризики та регіональні диспропорції суттєво обмежують інвестиційну активність і знижують привабливість національної економіки для іноземних інвесторів.

У зв'язку з цим особливого значення набуває визначення практичних напрямів державного впливу (рис. 2), реалізація яких дозволить знизити рівень інвестиційних ризиків та підвищити конкурентоспроможність України на міжнародному інвестиційному ринку. Саме такі напрями доцільно розглядати як основу формування сучасної інвестиційної політики держави.

Запропонований підхід до систематизації заходів державного впливу дозволяє побачити, що формування сприятливого інвестиційного клімату не є набором ізольованих дій, а виступає цілісною системою взаємопов'язаних рішень. Саме поєднання інституційних, економічних, інфраструктурних та соціальних змін визначає реальні можливості зниження інвестиційних ризиків і підвищення привабливості України для міжнародного капіталу.

У цьому контексті особливої уваги потребує розуміння подальшої трансформації інвестиційного середовища як процесу, що виходить за межі лише державного регулювання і охоплює ширший спектр економічних та глобальних взаємодій, які формують умови розвитку міжнародного бізнесу.

Слід зауважити, що важливим напрямом удосконалення державної політики у сфері формування інвестиційного клімату є ширше впровадження інструментів економіко-математичного моделювання та прогнозування, які активно використовуються у міжнародній практиці. У розвинених країнах такі підходи є невід'ємною складовою системи стратегічного управління інвестиційними процесами та забезпечують підвищення обґрунтованості управлінських рішень у сфері економічної політики.

Зокрема, у Німеччині застосовуються макроекономічні сценарні моделі, що розробляються провідними аналітичними інститутами, зокрема ifo Institute. Вони дозволяють оцінювати вплив змін фіскальної політики, енергетичної кон'юнктури та глобальних економічних шоків на динаміку інвестиційної

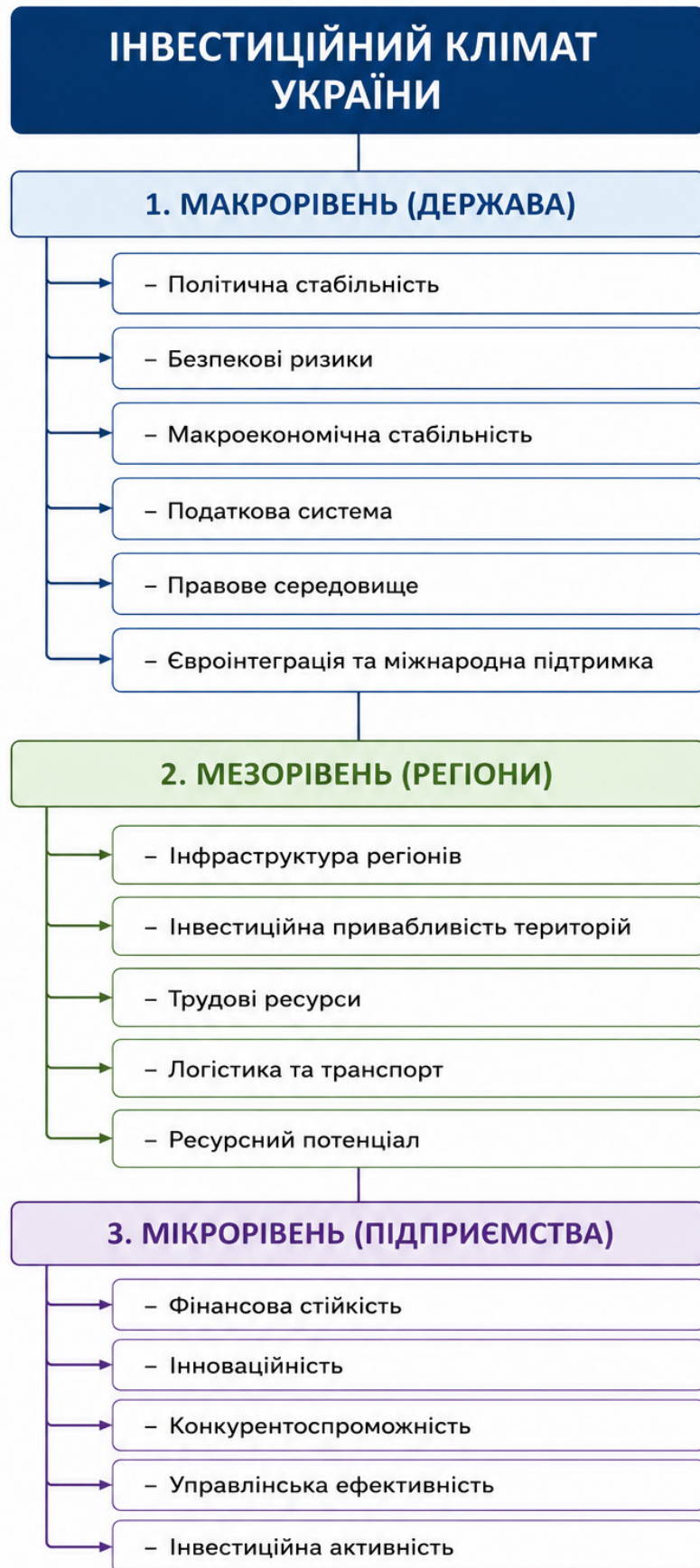

Рис. 1. Концептуальна модель формування інвестиційного клімату України
Джерело: побудовано авторами

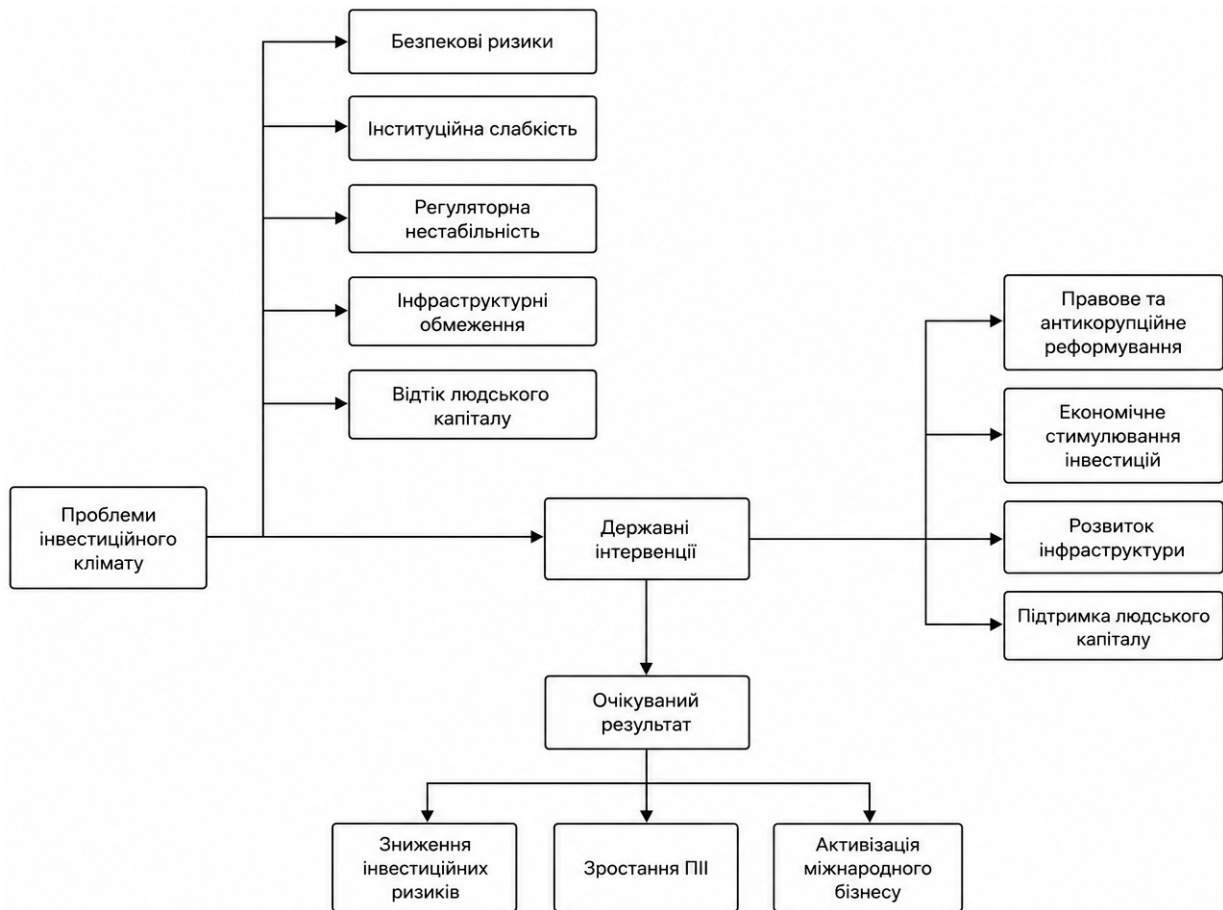

Рис. 2. Напрями поліпшення інвестиційного клімату України
Джерело: побудовано авторами

активності, що створює передумови для формування середньо- та довгострокових прогнозів інвестиційного клімату.

У Сінгапурі система управління інвестиційними процесами базується на цифрових аналітичних платформах, які використовуються Economic Development Board. У межах цієї системи застосовуються інструменти обробки великих даних та прогнозувальної аналітики для оцінювання поведінки міжнародних інвесторів і своєчасного коригування державних стимулів відповідно до змін глобального інвестиційного попиту.

У Польщі значного поширення набули моделі оцінювання регіональної інвестиційної привабливості, що використовуються Польським агентством інвестицій і торгівлі (PAIH). Вони базуються на поєднанні економічних показників та експертних оцінок, що дозволяє формувати рейтинги регіонів і використовувати їх як інструмент обґрунтування державної інвестиційної підтримки.

У США та Великій Британії активно розвивається підхід до оцінювання інвестиційної привабливості на основі Big Data-аналітики та моделей штучного інтелекту, які аналізують поведінку глобальних інвесторів, фінансові потоки та ринкові очікування у режимі реального часу. Це дозволяє державним та наддержавним інституціям формувати більш адаптивну інвестиційну політику та оперативно реагувати на зміни глобальної кон'юнктури.

Окремим напрямом є використання композитних індексів інвестиційного клімату, які агрегують економічні, інституційні, соціальні та ризикові параметри в єдиний інтегральний показник. Такі індекси застосовуються міжнародними організаціями для порівняльного аналізу країн та формування рейтингів інвестиційної привабливості, що безпосередньо впливає на рішення транснаціональних корпорацій щодо розміщення капіталу.

Водночас в Україні застосування подібних інструментів прогнозування та моделювання залишається обмеженим і фрагментарним. Це знижує точність оцінювання інвестиційного клімату та ускладнює формування проактивної державної політики. У зв'язку з цим актуальним є впровадження інтегрованих підходів до прогнозування інвестиційних процесів, що поєднуюватимуть економічні, інституційні та ризикові параметри з урахуванням міжнародного досвіду, з метою підвищення ефективності управління інвестиційним середовищем.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження засвідчило, що інвестиційний клімат України залишається одним із ключових чинників розвитку міжнародного бізнесу та визначає можливість залучення іноземного капіталу в умовах воєнних викликів і післявоєнного відновлення економіки. Встановлено, що у 2021–2024 рр. інвестиційні процеси перебували під суттєвим впливом безпекових ризиків, що спричинило скорочення обсягів прямих іноземних інвестицій, погіршення ділових очікувань та зростання невизначеності для міжнародних інвесторів.

Результати аналізу показали, що позитивна динаміка окремих макроекономічних показників у 2023–2024 рр., зокрема зростання міжнародних резервів та відновлення економічної активності, значною мірою була забезпечена масштабною міжнародною фінансовою підтримкою України. Водночас покращення макроекономічних параметрів не супроводжувалося аналогічним зростанням інвестиційної привабливості, що свідчить про визначальну роль інституційних чинників у процесі прийняття інвестиційних рішень.

Обґрунтовано, що сучасний інвестиційний клімат України формується під впливом взаємодії макроекономічних, інституційних, регіональних та корпоративних факторів. Найбільшими бар'єрами для активізації міжнародного бізнесу залишаються воєнні ризики, нестабільність регуляторного середовища, недостатній рівень захисту прав інвесторів та корупційні загрози.

Доведено, що відновлення інвестиційної активності потребує не лише збереження макроекономічної стійкості, а й прискорення інституційних реформ, спрямованих на забезпечення верховенства права, підвищення прозорості державного управління, розвиток механізмів страхування воєнних ризиків та вдосконалення інвестиційної інфраструктури. Саме комплексне поєднання зазначених заходів здатне забезпечити формування сприятливого інвестиційного середовища та створити передумови для довгострокового розвитку міжнародного бізнесу в Україні.

Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на розроблення інтегральних моделей оцінювання інвестиційного клімату України з урахуванням економічних, інституційних та безпекових факторів. Особливий інтерес становить кількісна оцінка впливу міжнародної фінансової допомоги, програм страхування воєнних ризиків та післявоєнної відбудови на інвестиційну активність і розвиток міжнародного бізнесу.

Перспективним напрямом є також побудова сценарних прогнозів розвитку інвестиційного середовища України залежно від динаміки безпекової ситуації, темпів інституційних реформ та масштабів міжнародної підтримки. Це дозволить підвищити обґрунтованість державної інвестиційної політики та сформувати ефективні механізми залучення іноземного капіталу в процесі повоєнного відновлення економіки.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ВНЕСОК АВТОРІВ: Усі автори зробили внесок порівну.

ФІНАНСУВАННЯ: Автори не отримували фінансування для цього дослідження.

ЗАЯВА ПРО ДОСТУПНІСТЬ ДАНИХ: Не застосовується.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ: Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Література

1. Dunning J. H. *Multinational Enterprises and the Global Economy*. 2nd ed. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2008. 920 p.
2. Buckley P. J., Casson M. C. *The Future of the Multinational Enterprise*. London: Palgrave Macmillan, 2009. 320 p.
3. Porter M. E. *The Competitive Advantage of Nations*. New York: Free Press, 1990. 896 p.
4. Krugman P., Obstfeld M., Melitz M. *International Economics: Theory and Policy*. 11th ed. New York: Pearson, 2018. 784 p.
5. Stiglitz J. E. *Globalization and Its Discontents Revisited: Anti-Globalization in the Era of Trump*. New York: W. W. Norton & Company, 2018. 448 p.
6. Пересада А. А. *Інвестування: навчальний посібник*. Київ: КНЕУ, 2018. 408 с.
7. Петько С. М. Ринок інвестицій та специфіка його функціонування в Україні. *Research and Innovation: collection of scientific articles*. New York, USA, 2020. New York: Yunona Publishing, 2020. P. 10–13.
8. Геєць В. М. Економіка України: ключові проблеми і перспективи. *Економіка і прогнозування*. 2016. № 1. С. 7–22. DOI: <https://doi.org/10.15407/eip2016.01.007>
9. Amosha O., Cherevatskyi D., Amosha O., Kvilynskyi O., Ukraine infrastructure post-war recovery. *Journal of European Economy*. 2024. № 1(88). P. 168–184. DOI: <https://doi.org/10.35774/jee2024.01.168>
10. Подвисоцький Ю. А. Аналіз іноземних довгострокових позик та їх вплив на економіку України в умовах світової фінансової кризи. *Наукові записки НаУКМ А*. 2009. Т. 94: Економічні науки. С. 79–82. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/4020> (дата звернення: 18.04.2026).

11. Демченко Г. Аналіз інноваційної активності промисловості України в умовах інтенсивного розвитку світової економіки. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Економічні науки*. 2016. № 4 (101). С. 98–104. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/2505> (дата звернення: 18.04.2026).
12. Марцин В. С. Заходи щодо покращення інвестиційної привабливості регіону в умовах виходу з кризи. *Регіональна економіка*. 2010. № 4. С. 46–55. URL: https://re.gov.ua/re201004/re201004_046_MartsynVS.pdf (дата звернення: 120.04.2026).
13. Легкоступ І., Саїнчук Н. Сучасний стан інвестиційної діяльності в Україні: вітчизняний та міжнародний аспекти. *Економіка та суспільство*. 2022. № 46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-56>
14. Музиченко А. С. Структурно-інвестиційна політика держави. *Проблеми формування ринкової економіки: міжвід. наук. зб.* 2002. Вип. 10. С. 13–24.
15. *Ukraine: Article IV Consultation / World Economic Outlook (WEO) and EFF Programme Reports*. Washington, D.C.: IMF, 2024–2025. URL: <https://www.imf.org/en/Countries/UKR> (дата звернення: 20.04.2026).
16. *Investment Attractiveness Index of Ukraine 2021–2024*. Київ: Європейська Бізнес Асоціація, 2024. URL: <https://eba.com.ua/invest-index/> (дата звернення: 20.04.2026).

References

1. Dunning, J. H. (2008). *Multinational enterprises and the global economy* (2nd ed.). Edward Elgar Publishing.
2. Buckley, P. J., & Casson, M. C. (2009). *The future of the multinational enterprise*. Palgrave Macmillan.
3. Porter, M. E. (1990). *The competitive advantage of nations*. Free Press.
4. Krugman, P., Obstfeld, M., & Melitz, M. (2018). *International economics: Theory and policy* (11th ed.). Pearson.
5. Stiglitz, J. E. (2018). *Globalization and its discontents revisited: Anti-globalization in the era of Trump*. W. W. Norton & Company.
6. Peresada, A. A. (2018). *Investuvannia* [Investment]. KNEU. [in Ukrainian].
7. Petko, S. M. (2020). Rynok investytsii ta spetsyfika yoho funktsionuvannia v Ukraini [Investment market and the specifics of its functioning in Ukraine]. In *Research and Innovation: Collection of Scientific Articles* (pp. 10–13). Yunona Publishing. [in Ukrainian].
8. Heiets, V. M. (2016). Ekonomika Ukrainy: kliuchovi problemy i perspektyvy [Economy of Ukraine: Key problems and prospects]. *Ekonomika i prohozuvannia*, (1), 7–22. <https://doi.org/10.15407/eip2016.01.007> [in Ukrainian].
9. Amosha, O., Cherevatskyi, D., Amosha, O., & Kvilynskyi, O. (2024). Ukraine infrastructure post-war recovery. *Journal of European Economy*, 23(1), 168–184. <https://doi.org/10.35774/jee2024.01.168>
10. Podvysotskyi, Yu. A. (2009). Analiz inozemnykh dovhostrokovykh pozыk ta yikh vplyv na ekonomiku Ukrainy v umovakh svitovoi finansovoi kryzy [Analysis of foreign long-term loans and their impact on Ukraine's economy in the conditions of the global financial crisis]. *Naukovi zapysky NaUKM A. Ekonomichni nauky*, 94, 79–82. Retrieved from <https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/4020> [in Ukrainian].
11. Demchenko, H. (2016). Analiz innovatsiinoi aktyvnosti promyslovosti Ukrainy v umovakh intensyvnoho rozvytku svitovoi ekonomiky [Analysis of innovation activity of Ukrainian industry under conditions of intensive development of the world economy]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu tekhnologii ta dizainu. Ekonomichni nauky*, 4(101), 98–104. Retrieved from <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/2505> [in Ukrainian].
12. Martsyn, V. S. (2010). Zakhody shchodo pokrashchennia investytsiinoi pryvablyvosti rehionu v umovakh vykhodu z kryzy [Measures to improve the investment attractiveness of the region in conditions of recovery from crisis]. *Rehionalna ekonomika*, (4), 46–55. Retrieved from https://re.gov.ua/re201004/re201004_046_MartsynVS.pdf [in Ukrainian].
13. Lehkostup, I., & Sainchuk, N. (2022). Suchasnyi stan investytsiinoi diialnosti v Ukraini: vitchyzniani ta mizhnarodnyi aspekty [Current state of investment activity in Ukraine: Domestic and international aspects]. *Ekonomika ta suspilstvo*, (46). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-56> [in Ukrainian].
14. Muzychenko, A. S. (2002). Strukturno-investytsiina polityka derzhavy [Structural and investment policy of the state]. *Problemy formuvannia rynkovoї ekonomiky*, (10), 13–24. [in Ukrainian].
15. International Monetary Fund. (2024–2025). *Ukraine: Article IV consultation / World Economic Outlook (WEO) and EFF programme reports*. Retrieved from <https://www.imf.org/en/Countries/UKR>
16. European Business Association. (2024). *Investment attractiveness index of Ukraine 2021–2024*. Retrieved from <https://eba.com.ua/invest-index/>

Дата першого надходження статті до видання: 27.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.05.2026

Дата публікації: 30.05.2026

Denysenko Viktor

Candidate of Sciences in Physics and Mathematics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economic and Business Modelling Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy

Denysenko Viktoriia

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics and International Economic Relations Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy

Opalko Viktoriia

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics and International Economic Relations Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy

Melnyk Vladyslav

Postgraduate of the Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy

ENHANCING UKRAINE'S INVESTMENT CLIMATE AS A DRIVER OF INTERNATIONAL BUSINESS DEVELOPMENT

Summary. Introduction. In the context of globalization and increasing competition for international investment resources, the formation of a favorable investment climate has become a strategic prerequisite for the development of international business. For Ukraine, this issue is particularly relevant due to wartime challenges, the need for post-war economic recovery, and the necessity of attracting substantial volumes of foreign capital. Despite certain positive trends in macroeconomic stabilization, investment activity remains constrained by high security risks, institutional barriers, and uncertainty regarding economic prospects. Under such conditions, modern approaches to the assessment, modeling, and forecasting of the investment climate gain particular importance, as they enable the consideration of complex interactions among economic, institutional, and geopolitical factors and improve the quality of investment policy decision-making.

Purpose. The purpose of the study is to substantiate the theoretical foundations of the investment climate formation in Ukraine, assess its current state, and identify promising directions for improving the investment environment as a factor in the development of international business, taking into account the potential of modern modeling and forecasting tools for investment processes.

Materials and Methods. The research materials include: (1) official statistical data on key indicators of Ukraine's investment climate for 2021–2024; (2) scientific publications of domestic and foreign scholars on investment climate, investment attractiveness, international business, and economic forecasting; (3) analytical reports of international organizations, government institutions, and business associations concerning investment activity and post-war economic recovery in Ukraine. The study employs the following research methods: systems analysis (to investigate the relationships between investment climate determinants and international business development); analysis and synthesis (to generalize scientific approaches to investment attractiveness assessment); statistical analysis (to evaluate the dynamics of key investment climate indicators in Ukraine); comparative analysis (to identify trends in investment environment development and international practices); graphical modeling (to construct a conceptual model of investment climate formation and systematize directions for its improvement); and theoretical generalization (to substantiate the prospects for applying economic modeling and forecasting tools to investment processes).

Results. The study summarizes theoretical approaches to defining the essence of the investment climate and substantiates its role in the development of international business. An analysis of the dynamics of key investment climate indicators in Ukraine during 2021–2024 was conducted, revealing the impact of wartime economic risks on investment activity and identifying an imbalance between macroeconomic stabilization and the pace of investment attractiveness recovery. A conceptual model of Ukraine's investment climate formation was developed, systematizing determinants at the macro-, meso-, and

microeconomic levels. The main directions for improving the investment environment were identified, and international experience in applying economic and mathematical models, scenario analysis, composite indices, and digital analytical platforms for assessing and forecasting investment processes was generalized. The study substantiates the feasibility of broader implementation of modern modeling and forecasting tools in Ukraine as a foundation for proactive state investment policy.

Discussion. Future research should focus on the development of integrated models for assessing and forecasting Ukraine's investment climate, taking into account economic, institutional, and security-related factors. Particular scientific interest lies in the construction of composite investment attractiveness indices, the application of scenario analysis, artificial intelligence, and Big Data analytics for forecasting investment activity, as well as in assessing the impact of international financial assistance and war-risk insurance programs on international business development during Ukraine's post-war economic reconstruction.

Key words: investment climate, international business, foreign direct investment (FDI), investment attractiveness, economic modeling, investment forecasting, investment policy, institutional environment, war risks, post-war reconstruction.